

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1982/194

KARAR NO : 1983/671

ÖZET : Uyuşmazlık Mahkemesince görevli yargı yeri belirlenmesine rağmen, yenden verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mehmet Böke ve arkadaşları.

O L A Y : 17.8.1978 günü, daha önce bildiri dağıtma nedeniyle silâhla yaralama

olayından Kilis Ağır Ceza Mahkemesi'ne açılan davanın duruşmasına gelen ve koridorda bekleyen olay müştekisi Mesut Kamacı ile tanıkları Yılmaz Özdeş ve Mustafa Kulakoğlu'nun yanına gelen karşıt sağ görüşlü sanıklar Mehmet Böke, Nahsen oğlu Ali Badeli, Ali oğlu Ali Badeli, Mehmet Sabuncuoğlu, Muhsin Tombak ve İsmail Tufan'ın, müşteki Mesut Kamacı'yı şikayetinden vazgeçmesi ve tanıkları tanıklık yapmamaları için ölümle tehdit ettikleri ve olay çıkardıkları, sanık Mustafa Kulakoğlu'nun tabancasına çekip Mehmet Böke'yi kovaladığı ve arkasından 2-3 el ateş ettiği, Mehmet Böke ve Ali Badeli'nin Yılmaz Özdeş'i yaradıkları, adliye binasından çıkarılmalarından sonra da birbirlerine karşılıklı ateş ettikleri iddiasıyla Kilis C.Savcılığı'nın 10.10.1978 günlü, 1978/275 sayılı ve 22.10.1978 günlü, 1978/316 sayılı iddianameleri ile sanık Mustafa Kulakoğlu'nun ve Mehmet Sabuncuoğlu'nun eylemine uyan TCY.nın 456/4., 457/1., 62., 55/3., 6136 sayılı yasa'nın 13., Mehmet Böke ve Ali oğlu Ali Badeli ile Nahsen oğlu Ali Badeli, Muhsin Tombak ve İsmail Tufan'ın eylemine uyan TCY.nın 188/1-3., 456/4. ve 6136 sayılı yasa'nın 13.maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle Kilis Asliye Ceza Mahkemesi'ne kamu davaları açılmış ve bu davalar mahkemece birleştirilmiştir.

Kilis Asliye Ceza Mahkemesi: 24.1.1979 gününde 1979/20 sayı ile; Farklı görüşü benimseyen sanık ve müştekiler arasında oluşan suçun, sıkıyönetim ilânına neden olan şiddet eylemi niteliğinde bulunduğu ve düşünce hürriyetini ortadan kaldırmaya yönelik olduğu görüşüyle görevsizlik kararı vermiştir.

Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi: 13.6.1979 gününde, 1979/143-209 sayı ile; olay saikinin görülmekte olan bir dava da müşteki ve tanık durumunda bulunan kişileri ifade vermekten vazgeçmelerini sağlamaya yönelik olduğu, buna göre bu suçların sıkıyönetim ilânına neden olan suçlardan bulunmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, Kilis Asliye Ceza Mahkemesi ile Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada verdikleri, kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı yasa'nın 14.maddesinde belirtilen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuştur.

Konuyu inceleyen Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; 5.5.1980 günü, 1980/93-156 sayılı ile, sanıklara atılı suçların Anayasa'nın tanıdığı hür demokratik düzeni, temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet eylemleri niteliğinde ve sıkıyönetim ilân nedenlerine ilişkin, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin elkoyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olduğu yolunda dosyada yeterli kanıt bulunduğu gerekçesiyle askeri yargı yerinin görevli olduğuna karar vererek sorunu kesin olarak çözümlenmiştir.

Adana-Hatay İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi: 3.10.1980 günü, 1980/949-636 sayılı ile; 1402 sayılı yasada 2301 sayılı yasa ile yapılan değişikliği öne sürerek görevsizlik kararı ile dosyayı ikinci kez Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

Dosya C.Başsavcılığı'nın 26.2.1982 günlü, TM 2152 sayılı düşünce yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Ali Suat Erkoç, Mustafa Aksoy, Necati Karakış, Osman Kayacan ve A. Vahap Özasan'ın katılmaları ile yaptığı 12.12.1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler, C.Başsavcılığı'nın adli yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazısı okunduktan, toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun askeri yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp değiştirildi:

Yukarıdan beri anlatıldığı biçimde olumsuz görev uyumsuzluğu üzerine konuyu inceleyen Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar vererek görev sorumunu kesin olarak çözüme bağlamıştır.

Anayasa'nın 158. ve 2247 sayılı yasa'nın 1., 20. ve 28. maddelerinde yer alan hükümler Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının niteliğini ve bağlayıcılığını açıkça ortaya koymaktadır.

Her ne kadar Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kararları kesin ve mahkemeleri bağlacıya nitelikte ise de görev konusu kamu düzenine ilişkinliği nedeniyle yargılamanın her ev-

resinde gözönünde bulundurulmalıdır.Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen karardan sonra dahi yöneme ilişkin özellikle görev konusunda yasa değişiklikleri olmuşsa bu değişikliğin gözönünde tutulması doğaldır.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kesin nitelikteki kararından sonra, 1402 sayılı sıkıyönetim yasasında 2301 sayılı yasa ile yapılan değişiklik de, anılan yasanın 13.maddesi yeni düzenlemede (a) ve (b) olmak üzere iki fıkra halinde getirilmiştir.(a) fıkrasına "üç aylık süre koşulu" konmuş,(b) fıkrası ise aynen eski 13.madde metnindeki haliyle muhafaza edilmiştir.

Dava konusu olayda Uyuşmazlık Mahkemesinin askeri yargı yerinin görevli olduğunu belirleyen 5.5.1980 günlü,1980/93-156 sayılı kararı anılan (b) fıkrasında öngörülen ortak genel amaç koşulunun varlığına dayanmıştır.

Bu durumda,askeri yargı yerinin Uyuşmazlık Mahkemesi kararının yeniden gözden geçirilmesi sonucunu doğuracak biçimde görevsizlik kararı vermesi,Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının kesinliği ilkesi karşısında 2247 sayılı yasa'nın öngördüğü kurallarla bağdaşmamakta ve karar açıkca yasaya aykırı düşmektedir.

Bu nedenle,Adana Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararının yasa ve yöneme aykırılık yönünden kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

Bu görüşe Başkan Servet Tüzün katılmamıştır.

SONUÇ : Kilis Asliye Ceza Mahkemesi ile Adana-Hatay İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinin tarafları,sebebi ve konusu aynı olan davada verdikleri görevsizlik kararları arasında doğan olumsuz görev uyumsuzluğu Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün 5.5.1980 günlü,1980/93-156 sayılı ve davanın askeri yargı yerinde görülmesi gerektiği ve bu nedenle Adana-Hatay İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 13.6.1979 günlü,1979/143-209 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması şeklindeki kararı ile çözüldüğüne göre,Adana-Hatay İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesince ikinci kez verilen 3.10.1980 günlü,1980/949-636 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına,Başkan Servet Tüzün'ün karşı oyuyla ve oyçokluğuyla 12.12.1983 gününde kesin olarak karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y.İsmet Ayer

Üye

Ali Suat Erkoç

Üye

Mustafa Aksoy

Üye

Hecati Karakış

Üye

Osman Kayacan

Üye

A.Vahap Üzaslan

10.1.1984

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1982/194

KARAR NO : 1983/671

KARŞI OY

Bu konuya ilişkin görüşüm 29.Mart 1983 günlü ve 18002 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 29.11.1982 günlü, Esas 1981/1471, Karar 1982/802 sayılı karara ekli karşıt oy yazısında ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Aynı gerekçelerin burada yinelenmesine gerek görmüyorum ve o kararda belirtilen görüşlerle bu karardaki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Başkan
Servet Tüzün

D/E